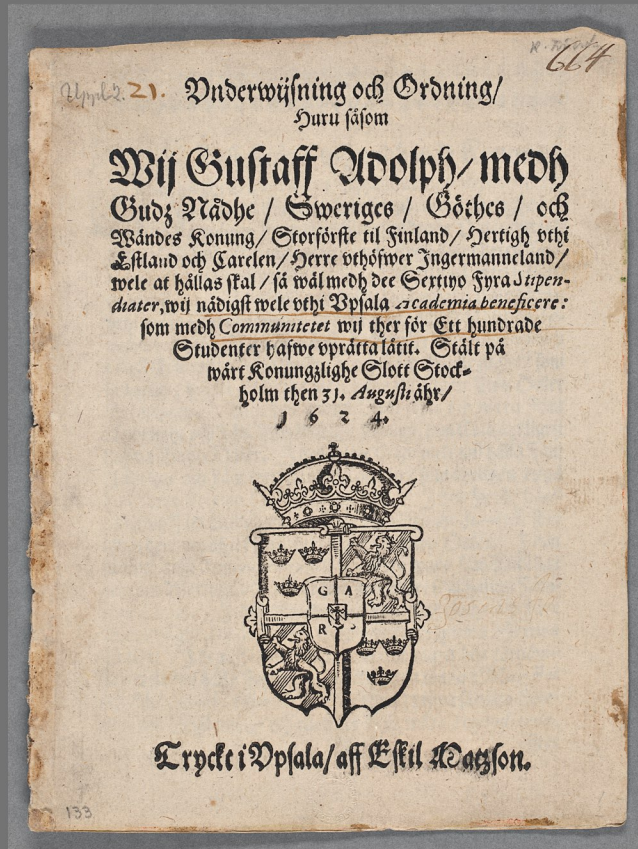

Vnderwijsning och ordning, huru såsom Wij Gustaff Adolph, ...

SOT // Kungl. förordningar / I. saml.

Tillkomstår 1624
Digitaliserad år 2016

R. 75
664

April 21. Underwysning och Ordning/
Huru såsom

Wij Gustaff Adolph/ medh
Gudz Nådhe / Sweriges / Böthes / och
Wändes Konung/ Storförste til Finland/ Hertigh vthi
Estland och Carelen/ Herre vthöfwer Jngermanneland/
wele at hållas skal / så wål medh dee Sextino Fyra Stipen-
diater, wij nådigst wele vthi Bpsala Academia beneficere:
som medh Communitetet wij ther för Ett hundrade
Studenter hafwe oprätta låtit. Stått på
wårt Konungzlighe Slott Stock-
holm then 31. Augusti åhr/

1624

Jasias fo

Tryckt i Upsala/ aff Eskil Wagnson.

1665

1665

Erst hafwe wij widh wår Konungz
lige *Academia* i *Bpsala* nådigst deputerat och
giffutt til *Sertino* fyre Studenters åhrlighe *Stipendium* Tw tusend Fåmhundrade Daler/hwille
dem på tw ånne åhrsens tidher / når *Profesores* deres *Salarium* betoum / *lessureras* skal. Och skal på efterföljande
sätt skee: Nemligen / at desse *Stipendiarii* skole blifwe
vthi wissa *Classer* fördelte / der efter dee och skola blifwa be-
neficerade. Vthi den förste desse wåre *Stipendiariorum*
Classi skole wåra Fåm *Andelige* och Fåm *Werldzlige* / som
hwardere hafwe til deras opphålle Åhrligen *Tyo* Daler
Penningar. Vthi den andra *Classi* skole och wåra Fåm
Andelige och Fåm *Werldzlige Studiosi*, som skola åhrligen
hafwa *Tungu* Daler. I den tredje *Classi* wele wij hålla Fåm
Andelige och Fåm *werldzlige Studiosos* / som åhrligen oppå
hwardere *Tretino* Daler gifwas skal. I den fjerde *Clas-*
si blifwa Fåm *Andelige* och Fåm *Werldzlige Studiosi*, som
hwardere om åhret skola bekomma *Fyratino* Daler. I den
fåmpte desse *Stipndiariorum Classi* skola wåra fåm *Andelige*
och fåm *Werldzlige Studiosi*, som hwardere skal hafwa *Fåm-*
tino Daler. I den Siätte *Classi* Fåm *Andelige* och Fåm
Wårldzlige Studiosi, som skola hwardere hafwa *Sertino*
Daler. I den Siunde *Classi*, som skal wåra den förnåm-
ste / wele wij hålla *Fyra* / som altidh skola wåra *Magistri*
och *Philosophia Adiuncti*. Dee skola drifwa sådana *Exer-*
citia för *Bygdomen* / och eliest för desse wåra *Stipendiariis*,

A U

etter

efter den Ordning som för dem göras skal. Och skola dee
hwardera om åhret hafwa til Löhn Ett hundradhe Daler.
Och skal ingen til dessa wåra *Stipendia* komma förr än som
Rektor och *Senatus* i wår Konungzlige *Academia* wih
Upsala hafwa Kansakat om denn Person / som *stipendium*
begårar / är det wård / och så sticket / som wiw wele at så-
dane Personer skole wara *qualificerade*, som wårt *stipen-*
dium åtniuta skole. Och sådan han sådan aff dem befun-
nen är / skola dee honom förskriffua til *Academia Cancellarium*, och icke til detta wårt *beneficium* låta komma / förr än
han aff *Academia Cancellario* här til *Confirmeret* är: Så-
som och *Cancellarius* inge här til *confirmera*, förr än som han
hafwer låtit honom af *Academia Rectore* och *Senatu Exami-*
neres och *Profwas* om han och detta wårt *stipendio* kunde
wara wårdig. Och på det dee denne kunne *Judicere* wara
wårdigan sådant wårt *stipendium* at niuta / och sigh här och
innan icke förgriffe / så skal denn samme icke sielf wara wårdh
den förmögenheten / at han sigh och i Upsala *Academia* för-
hålla kan. Der näst skal han hafwa itt godt *ingenium*, som
sigh både gerna låter *instruere*, och medh all flit winlegger
sig dageligē / at göra denn *progressum in artibus & bonis mo-*
ribus, at hans förmån altijdh om honom itt godt hopp fatta
och eliest des förrothan döma kunna honom framdeles blif-
wa denn / som i sice Fädernesland sådana tienst medh åhran
kunne beklådha och förestå / för hwilkes skuld han detta wårt
stipendium åtniuter. Han skal och wara aff dee Förälldrar /
såsom och han sielff sinnader / at dee wål troo / tänckie och
tale om wår Christeligha Lutheriska Religion, Riktsens re-
gerande Konung och *Presenti Regni statu*. Han skal och så
wårdt wara i sine Boocklige Konster sigh förekommen förr än
han

han til detta wårt *stipendium* intages / at han förstå är för
Rhetoricam och *Logicam* / som och / effter sin lägenheet / wecc
congrue at tala sitt *Latineska* Tungomål / och tyer til hafwer
lagde godha *initia Graciae linguae*. Och wele wiidenn / som
intages och detta wårt *stipendium* äthnuta tillåtes / nå-
digst förghinna at han ochi *Sex* Åhr dett behålla skal / och i
medler tijdh sigh så wide ochi sine *studys* förbättra / at han til
dett Embetet / som han ochi sina öfningar oppåseer / kan wa-
ra dugeligh / och skal då dershöre enom androm / til Studer-
ning hielpwårdigan / wiiste aff detta wårt *stipendio*: Doch
så at han tagher *Academiae Rectoris* och *Senatus* wittnes-
börd / at denne *stipendiarius* är tienstwårder / och hafwer
medh stoor frucht och nytta warit så lenge ochi detta wårt
stipendio: Medh mindre så är / at han *per ingenii sui excel-*
lentiam och *cultum* kan sigh på ringare tijdh der och *studere*,
än som ochi detta *Sexennio*, öfwer hwilket han ibland desse
stipendarios icke skal wara: Bthan så är at honom ingen
tienst kan öppen wara / och han dette wårt *stipendios* för och han
nödghades / til äwentyrs / wara hielplöser: Eller wi aff an-
dre orsaker wele honom dett lenger *beneficere*. Och såfor-
ingen bör för sin ostickelighheet skul ibland desse wårt *stipendi-*
arios lidas: Så wele wi och at ingen aff *stipendiarios*
numero för sin odygd skul skal *excluseres*, förr än hans saak
är laghligen ransakat / igenomsedd och skärskodat / och han
exclusionem wård wara besunnen aff *Rectore* och *toto* *Acade-*
mico Senatu. Wij hafwe och så desse wårt *stipendiarios* för-
ordnat twenne *Professores*, som skole wara deres *Inspectores*
och / näst annat / en gång hwar sin weka til skiffes på deres
ort *disputere* för *stipendiarios*, en dere *Theologicè*, och then
andra *Philosophicè*, såsom wi wele der oppå låta ordning

göra / huru som disse *Inspectores*, *Adiuncti* och wåre *Stipendiarii* wti hwart sitt kall sigh förhålla skole. Och skal / för sine wisse orsaker skul / *stipendiariorum inspector*, så wäl *Theologus*, som *Philosophicus per ordinem* wara annuus, eller hwart sitt åhr / och ingen aff *Publicis Professoribus*, hwar en *Theologia* eller *Philosophia*, här ifrån *excluderet*, så och för dette sitt omat haffua hwardere om åhret Ett hundradhe Daler. Och på det at intet / som *Bugdomen* wedh *Academien* tillstörre lust och flit i sine *studier* tunne *opwäckia* / måtte wara förgått / haffue wi nådigst anordnat och bewiliat Ett hundrade Daler til den ändan / at samma *Pennningar* skole dem emillan skiffas / som någhen merckligg flit och större *progress* wthi sine *studys* fram för andre wåre *stipendiarijs*, antingen *disputando*, *perorando*, eller andre deras stånd tienlige *exercitijs* låta förenimma och påstima / liika som till deras merckeligha flit ihugkommelse och wedhergåldning: Sålom och til deras eghen / så wäl som andres desse större flit opwäckelse och anretning / hwilke effter *Stipendiaternes Inspectorum* och *Philosophia Adiunctorum* doom och föregångne *centur*, efter deres flit / dem emillan delas skole. Der nåst haffue wi wthi *Bysala* ett *Communitet* låtit *opwäckia* för Ett hundrade *Personer* / til hwilkes *opwäckelle* wi *Trytusend* *Tro* hundrade och *Famtiyo* Daler nådigst anordnat haffue / hwilken förbemålte *Summa Academiae Quastor* i liika måtto / såsom *Stipendiaterne* på *twåne* åhrsens *Terminer* *Communitetz* *Spiszmestaren* *leswereras* skal. Och wole wi på hwar *Person* bestå *Tjugu* *Ore* om *Welan* til *Kost*. Skole och alle dee / som der in och des wllor *ninea* och *nyttia* wole / wara förpligtadhe at hwar *Weeka* för wth *leswerera* *Academia* *Spiszmestaren*
Dette

Otte Öre Penningar / så at Spijsningen då bliffwer på
 hwar Person om Bekan halffterde mark. Aff förestrefne
 Communitetz Personer skole Sextimo studiosi wara Ande-
 liga och Werldzlige studiosi Fyretimo / som framdeles kunna
 blifua dugelige att tiena vthi dee Fäm Regijs in Regno Colle-
 gijs, effter som och om dee förre werldzlige stipendiarys meent
 är. Skola och förb.^{ee} Communitister wara sådana och så
 qualificerade såsom om stipendiarys förmålt är. Och på
 dett at alt må skickeligen och wäl tilgå / skole til skiffes tvåän-
 ne aff Professoribus, en Theologus och en aff dee andre Fa-
 culteterne, wara Inspectores, som altidh sielfwa / eller / när
 så henda kan at dee för lagha förfall icke dijt komma kunna / i-
 genom sine dugelige substituter, hwar sin Wältidh äre til-
 stades på Communitetet, och haffua inseende / at der alt går
 skickeligen och wäl til / effter den ordning / som der om skal
 giord warda. Och hwilken sigh der effter icke råtta wil / och ä
 mootwilligen anställer / och icke / effter flitigh warnigh och
 förmaning / bättrar / då skal Rector och Senatus Academi-
 cus en sådan Person för des mootwilligheet och odugd skul
 excommunicere och affwiisa / och sedhan en annan dugeligh
 Person vthi Stadhen igen hans rum inrymma: Såsom och
 eliest / detta fallet förvthan / altidh haffua macht des wärdi-
 ghe Personer släppa til och isfrån detta wärt beneficio. Der
 alle haffue sigh at effterrätta. Datum ut supra.

Gustavus Adolphus.

